

แบบฟอร์ม Knowledge Capture

แนวทางการพิจารณาค่าปรับตามสัญญาการจัดซื้อจัดจ้าง

สรุปโดย นางสาวอัญชลี คงแสงเงิน หน่วยงาน ส่วนพัสดุ ฝ่ายอำนวยการ สำนักบริหารกลาง

1. บริบท หรือความเป็นมา

ด้วยพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับกับทุกหน่วยงานของรัฐ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุต้องเรียนรู้และปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบฯ ข้อบังคับ ประกาศ และหนังสือเวียนสั่งการ มีการอบรมการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และผู้ปฏิบัติงานอาจเกิดความไม่เข้าใจ ในขั้นตอนภายหลังการทำสัญญาว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เมื่อมีค่าปรับเกิดขึ้น หรือมีวิธีการคิดคำนวณค่าปรับได้อย่างไร การพิจารณาดหรือลดค่าปรับ หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา อาจส่งผลกระทบต่อข้อได้เปรียบเสียเปรียบหรือราชการเสียประโยชน์ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และหนังสือเวียนสั่งการได้อย่างถูกต้อง

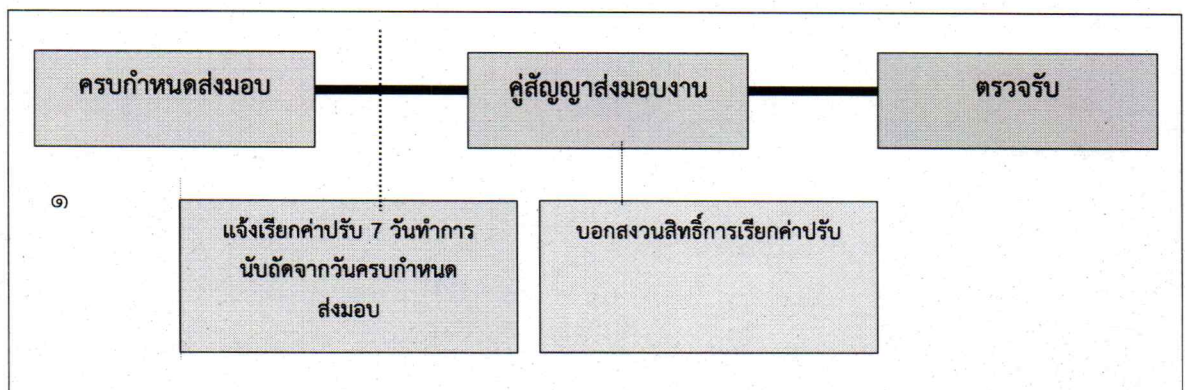
2. วิธีการ / ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

2.1 แนวทางการพิจารณาค่าปรับตามสัญญาการจัดซื้อจัดจ้าง

การบริหารสัญญาและตรวจรับพัสดุในฐานะผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้าง จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขหรือรายละเอียดและข้อกำหนดที่ตกลงกันไว้ในสัญญาตลอดจนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขรายละเอียดและข้อกำหนด เพื่อให้พัสดุที่จัดหาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญาอย่างมีประสิทธิภาพมีประสิทธิผล เพื่อรักษาสีทธิและประโยชน์ของหน่วยงานหรือคู่สัญญา ทั้งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนดของทางราชการ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้วยความเป็นธรรมและตรวจสอบได้ การคำนวณค่าปรับ จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญาจะต้องดำเนินการดังนี้

2.2 การเรียกค่าปรับ และสงวนสิทธิ์การเรียกค่าปรับ

กรณีที่สัญญาหรือข้อตกลงได้ครบกำหนดส่งมอบแล้ว และมีค่าปรับเกิดขึ้นให้หน่วยงานของรัฐแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงจากคู่สัญญาภายใน 7 วันทำการนับถัดจากวันครบกำหนดส่งมอบ และเมื่อคู่สัญญาได้ส่งมอบพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐบอกสงวนสิทธิ์การเรียกค่าปรับในขณะที่รับมอบพัสดุนั้นด้วย

1) เมื่อผู้รับจ้างส่งมอบงานจ้างล่าช้ากว่ากำหนดตามสัญญาและผู้รับจ้างประสงค์จะใช้สิทธิปรับผู้รับจ้าง ผู้ว่าจ้างจะเรียกเอาเบี้ยปรับดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้บอกสงวนสิทธิไว้ในเวลารับชำระหนี้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2) การละเลยมิได้บอกสงวนสิทธิทำให้ทางราชการต้องเสียสิทธิเรียกค่าปรับอาจจะต้องมีผู้รับผิดชอบในทางแพ่งต่อราชการด้วย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีความจำเป็นจะต้องกำหนดค่าปรับนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ข้อ 162 เนื่องจากถ้าไม่กำหนดค่าปรับไว้ในสัญญาจะเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ เช่นงานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ หรืองานที่อยู่ระหว่างการรับประกันความชำรุดบกพร่อง จากการซื้อขายคอมพิวเตอร์ ให้พิจารณากำหนดอัตราค่าปรับในกรณีดังกล่าว โดยคำนึงถึงความสำคัญ และลักษณะของงานที่จะกำหนดและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ

2.3 การคิดค่าปรับ

การคิดระยะเวลาการปรับ เมื่อผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบพัสดุดังกล่าวให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยการแจ้งส่งมอบงานไปยังส่วนราชการ ซึ่งการแจ้งส่งมอบงานดังกล่าวหากทำเป็นหนังสือย่อมมีผลนับแต่เวลาที่หนังสือส่งมอบงานไปถึงส่วนราชการผู้ว่าจ้างแล้ว และเมื่อหน่วยงานได้รับทราบการส่งมอบงานของผู้ขายหรือผู้รับจ้างแล้ว คณะกรรมการตรวจรับพัสดุก็จะทำการตรวจรับพัสดุนั้น ถ้าคณะกรรมการฯ เห็นว่าถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูปรายละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาซื้อขายหรือสัญญาจ้างแล้ว

คณะกรรมการฯ จะตรวจรับไว้ใช้ในราชการต่อไป ซึ่งการตรวจรับของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวจะมีผลย้อนหลังไปถึงตั้งแต่วันที่การส่งมอบงานของผู้รับจ้างมีผล ทั้งนี้ ตามระเบียบฯ ข้อ 175 (4)

กรณีสัญญาหรือข้อตกลงได้ครบกำหนดส่งมอบแล้วและมีค่าปรับเกิดขึ้น ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญาหรือข้อตกลง การคิดค่าปรับให้เริ่มต้นคิดค่าปรับนับถัดจากวันครบกำหนดวันที่ส่งมอบตามสัญญาหรือข้อตกลง ส่วนวันสิ้นสุดการคิดค่าปรับ ให้สิ้นสุดเมื่อมีการส่งมอบพัสดุที่ถูกต้อง ครบถ้วนตามสัญญาหรือข้อตกลง และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุดูตรวจรับเรียบร้อยแล้ว

2.4 การนับจำนวนวันผิดนัด

การนับระยะเวลาในการคิดค่าปรับ ผู้ว่าจ้างจะนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญา จนถึงวันที่ผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จและส่งมอบงานจ้างนั้น ซึ่งจะต้องพิจารณาวันสิ้นสุดสัญญา วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบ วันที่ส่งคืนแก้ไข และวันที่กรรมการตรวจรับได้ตรวจรับพัสดุ

(1) ให้นับถัดจากวันที่ครบกำหนดส่งมอบตามสัญญาหรือข้อตกลง ไปจนถึงวันที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ดำเนินการตรวจรับถูกต้อง ครบถ้วน และทั้งนี้ต้องหักด้วยระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ ใช้ไปในการตรวจรับพัสดุหรืองานนั้นด้วย

(2) กรณีที่วันครบกำหนดส่งมอบพัสดุหรือส่งมอบงาน ตรงกับวันหยุดราชการ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือวันหยุดตามประกาศของทางราชการ ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของการส่งมอบงาน

(3) กรณีมีการส่งคืนแก้ไข ให้นับจำนวนวันที่ส่งคืนแก้ไขมาหักออกจากจำนวนวันทั้งหมดที่ปรับเหลือเท่าไรให้ปรับเท่านั้น

(4) กรณีผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบงานภายในกำหนดตามสัญญาหรือข้อตกลงแต่ไม่ได้เป็นไปตามรูปแบบของสัญญา เมื่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างทำการแก้ไขให้ถูกต้องแสดงว่า การส่งมอบงานในครั้งนั้น ไม่สมบูรณ์และผู้ขายหรือผู้รับจ้างย่อมจะไม่ได้ประโยชน์ในระยะเวลาที่ได้ส่งมอบงานดังกล่าว ในกรณีดังกล่าวนี้ หน่วยงานหรือส่วนราชการก็ต้องรับแจ้งสงวนสิทธิการเรียกค่าปรับเช่นเดียวกัน ซึ่งต้องกระทำในระยะเวลาที่ทราบว่าการส่งมอบงานดังกล่าวไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในสัญญา

(5) ระยะเวลาที่กรรมการตรวจรับใช้ไปในการตรวจรับพัสดุจะไม่นำมาคำนวณค่าปรับแต่อย่างใด หากกรรมการตรวจรับพัสดุไม่อาจตรวจรับงานได้ทันทีจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อการตรวจรับงานหรือทำการทดสอบซึ่งต้องใช้เวลา ไม่ถือว่าช่วงเวลาที่เสียไปอันเนื่องมาจากความล่าช้าของกรรมการตรวจรับพัสดุนั้นเป็นช่วงเวลาที่ต้องเสียไป เนื่องจากความผิดของหน่วยงาน ผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบค่าปรับสำหรับในช่วงเวลาดังกล่าว

ประเภทของค่าปรับ และอัตราค่าปรับ

ประเภทของค่าปรับ	อัตราค่าปรับ
1. การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือ นอกจากการจ้างที่ปรึกษา	ร้อยละ 0.01 – 0.20 ของราคาพัสดุที่ยังมิได้รับมอบ
2. การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมด	ร้อยละ 0.01 - 0.10 ของราคางานจ้างนั้นแต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ 100 บาท
3. งานก่อสร้าง สาธารณูปโภค ที่มีผลกระทบต่อการจราจร	ร้อยละ 0.25 ของราคางานจ้าง
4. กรณีจ้างที่ปรึกษา	ร้อยละ 0.01-0.10 ของราคางานจ้าง

การคำนวณค่าปรับ

ค่าปรับ = อัตราค่าปรับ (%) × มูลค่าสัญญาหรือข้อตกลง × จำนวนวันที่ผิดนัด
 จำนวนวันที่ผิดนัด = (วันที่ส่งมอบ – วันที่ครบกำหนดตามสัญญา) – วันที่ส่งคืนแก้ไข –
 วันที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุใช้ในการตรวจรับ

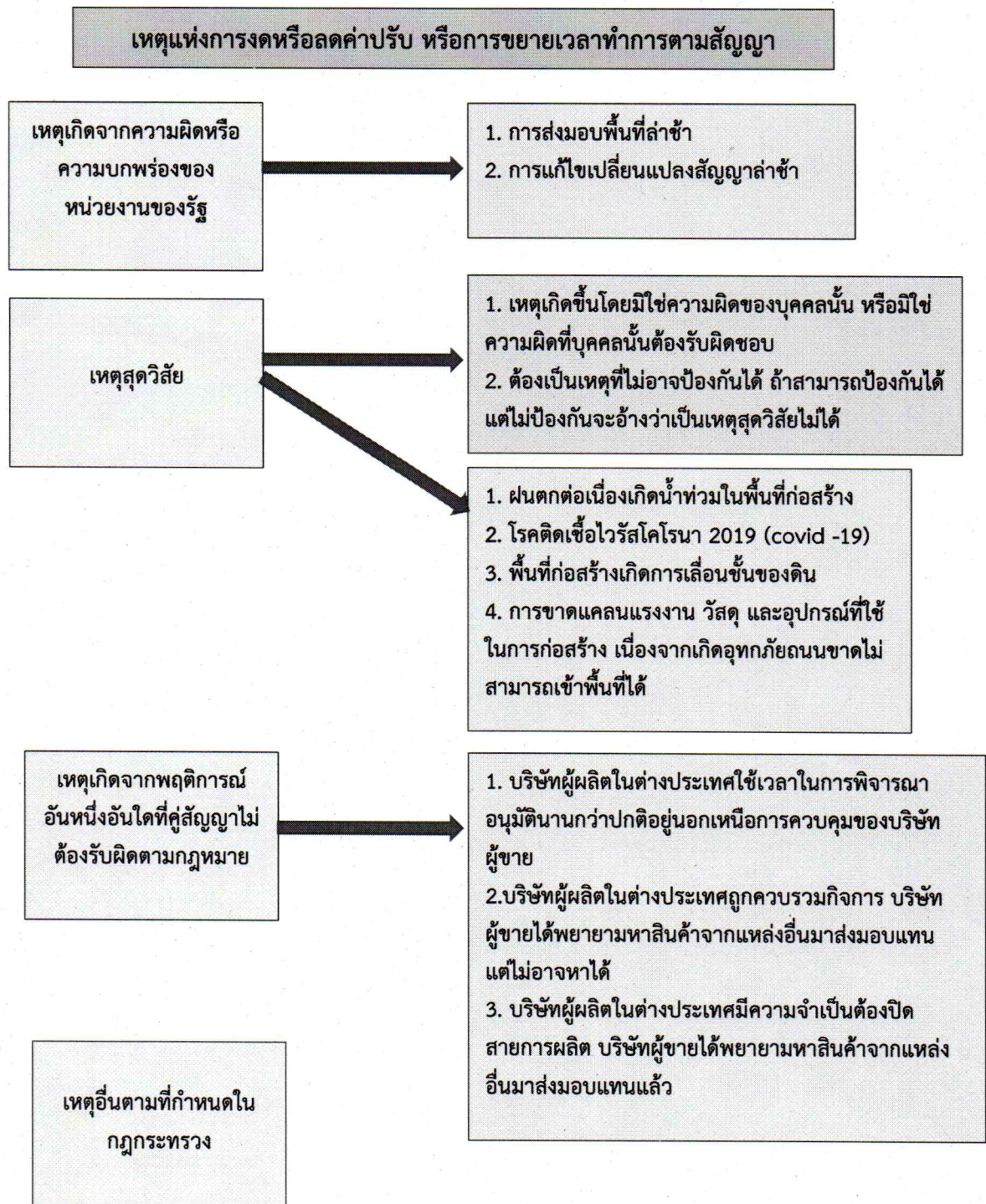
สรุปการคำนวณค่าปรับ

การนับวันปรับให้นับวันครบกำหนดตามสัญญาหรือข้อตกลง จนถึงวันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบสิ่งของถูกต้องครบถ้วน หรือจนถึงวันที่บอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง (หักด้วยระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุใช้ในการตรวจรับออกจากจำนวนวันที่ต้องถูกปรับด้วย)

1. สิ่งของที่ประกอบกันเป็นชุด ปรับเต็มราคาของทั้งชุด
2. สิ่งของรวมติดตั้งหรือทดลองใช้ ปรับตามของราคาทั้งหมด

2.5 การงดหรือลดค่าปรับ หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา

กรณีที่สัญญาหรือข้อตกลงได้ครบกำหนดส่งมอบแล้ว และมีค่าปรับเกิดขึ้น การงดหรือลดค่าปรับ ให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง

คู่สัญญาไม่สามารถส่งมอบสิ่งของหรืองานตามเงื่อนไข และกำหนดเวลาแห่งสัญญาได้ ให้หน่วยงานของรัฐระบุไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงกำหนดให้คู่สัญญา ต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐทราบภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนดคู่สัญญาจะยกมากล่าวอ้างเพื่อของด หรือลดค่าปรับ หรือขอขยายเวลาในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่อง ของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือหน่วยงานของรัฐทราบติดอยู่แล้วตั้งแต่นั้น

3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.1 การบรรยายโดยกองการพัสดุภาครัฐ กองระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและราคากลาง กรมบัญชีกลาง หัวข้อการบริหารสัญญา กรณีแก้ไขสัญญา / ขยายเวลาทำการตามสัญญา / งดหรือลดค่าปรับ
https://www.youtube.com/watch?v=CJWNOZxac_I

3.2 ค้นหาข้อมูลผ่านเว็บไซต์ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)
<http://www.gprocurement.go.th> เมนู “หัวข้อกฎ/ระเบียบ/มติ ครม./หนังสือเวียนล่าสุด”

3.3 ค้นหาข้อมูลผ่านเว็บไซต์ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)
<http://www.gprocurement.go.th> หัวข้อ e-book

4. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

ข้อแตกต่างระหว่างการงดหรือลดค่าปรับ และการขยายระยะเวลาการทำงาน

การพิจารณางดหรือลดค่าปรับ จะเป็นการพิจารณาอนุมัติให้ในเวลาที่สูงเลยกำหนดระยะเวลาของสัญญาหรือข้อตกลงไปแล้ว และเป็นกรณีที่มีค่าปรับเกิดขึ้นแล้ว

การพิจารณาขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลง ซึ่งจะเป็นการพิจารณาอนุมัติให้ก่อนครบกำหนดสัญญา และค่าปรับยังไม่เกิด

5. บทสรุป

การทำสัญญาของหน่วยงานจะต้องกำหนดระยะเวลาการส่งมอบ และกำหนดค่าปรับไว้ เพื่อป้องกันความเสียหายอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาในการส่งมอบ โดยจะปรับคู่สัญญาเป็นรายวันจนถึงวันที่คู่สัญญาส่งมอบพัสดุ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศ และหนังสือแจ้งเวียนอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานจะต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณางดหรือลดค่าปรับหรือขยายระยะเวลาทำการตามสัญญาได้ตามจำนวนที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง จึงได้จัดทำแนวทางการพิจารณาค่าปรับเพื่อเป็นแนวการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาค่าปรับตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง